

Ondersteuningsplan

Juli 2017

Kbs Helder Camara
Zuringveld 1
4847 KS Teteringen

Inhoud

1 Inleiding	4
Missie en visie.....	4
Visie op zorg.....	5
2 Ondersteuningsstructuur	8
Niveau 1: dagelijkse ondersteuning in de groep	12
<i>Stap 1: Verzamelen van gegevens over leerlingen in het groepsoverzicht en op basis hiervan</i> <i>evalueren van het vorig groepsplan.</i>	13
<i>Stap 2: Signaleren van leerlingen die extra aandacht nodig hebben.</i>	14
<i>Stap 3: Benoemen van onderwijsbehoeften van leerlingen.</i>	14
<i>Stap 4: Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften</i>	15
<i>Stap 5: Opstellen van het groepsplan.....</i>	16
<i>Stap 6: Uitvoeren van het groepsplan</i>	16
Niveau 2: extra ondersteuning in de groep.....	17
Intern onderzoek.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Niveau 3: de lichte ondersteuning	17
Niveau 4: de zware ondersteuning.....	18
<i>Verwijzing naar een andere basisschool, speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs</i>	19
<i>Verwijzing naar het voortgezet onderwijs leerwegondersteuning.....</i>	21
Literatuurlijst	22
Bijlagen	23

Overzicht aanwezige documenten:

1. Diversiteitberekening
2. Protocol in-, door- en uitstroom leerlingen
3. Taak intern begeleider
4. Protocol externe deskundigen
5. Protocol Veiligheid, gezondheid en welzijn
6. Protocol Hoogbegaafdheid
7. Specifiek Protocol Leesproblemen en Dyslexie
8. Rekenbeleidsplan
9. Samenwerkingsafspraken dyslexiezorg
10. Afspraken dossiervorming
11. Toetsen en kwaliteitszorg

“All of us do not have equal talent, but all of us should have an equal opportunity to develop our talent” (John F. Kennedy)

1 Inleiding

Een basis voor de toekomst.

Zo luidt het motto onze school: KBS Helder Camara. Een katholieke school gelegen in het oostelijk deel van Teteringen. De school heeft plm. 400 leerlingen en het team bestaat uit 30 personeelsleden. KBS Helder Camara valt onder stichting INOS en Samenwerkingsverband PO30.03.

Missie en visie

Kbs Helder Camara is een katholieke school waar de optimale persoonlijke ontwikkeling van elk kind te allen tijde centraal staat. Vanuit een warm sociaalpedagogisch klimaat willen we bereiken dat kinderen op een eigentijdse manier hun talenten ontdekken en ontplooien. Zo ontwikkelen ze hun identiteit en leren zich verantwoordelijk te gedragen. Hierbij worden zij begeleid door een professioneel, enthousiast en zorgzaam team.

Visie van de school

Het onderwijs op Kbs Helder Camara richt zich op de mogelijkheden en kansen van ieder kind, waarbij betrokkenheid en welbevinden voorop staan. Wij vinden dat leren het beste gaat binnen een sociale context. De onderwijsbehoeften sluiten hierop aan. Wij bieden een veilige leeromgeving. Hierbinnen staan onderwijs op maat, zorg en begeleiding van leerlingen en wederzijds respect centraal. Verantwoordelijkheid dragen voor hun eigen leerproces is een belangrijke doelstelling. Samenwerking met ouders en deskundigen is daarbij van groot belang.

Via continue opleiding en training van het team halen we de benodigde kennis binnen de school. Zij krijgen de tijd en ruimte om dit toe te passen binnen de school. De school richt zich op de toekomst: nieuwe media en technieken worden actief gebruikt in het leerproces.

Het leren en zich ontwikkelen staat op onze school centraal. Dat doet een kind niet alleen. Leerkrachten, ouders, de buurt en de samenleving spelen daarbij een rol. Ook waarden/normen en levensbeschouwelijke opvattingen hebben invloed op het leren en zich ontwikkelen

Visie op zorg

Alle kinderen hebben zorg nodig. Alle vormen van onderzoek en begeleiding zijn gericht op een brede ontplooiing, het stimuleren van de ontwikkeling en het positief beïnvloeden van betrokkenheid en welbevinden van de leerling. Wij als team zijn verantwoordelijk voor alle kinderen.

Uitgangspunten bij de leerlingenzorg:

- ❖ *Preventief en proactief handelen, denken in onderwijsbehoeften.*

Wij richten ons binnen de school op het zo vroeg mogelijk signaleren en onderkennen van specifieke behoeften op didactisch, pedagogisch en sociaal-emotioneel gebied. We proberen ieder kind op onze school die zorg en begeleiding te bieden die het nodig heeft. Dit doen we door gericht op zoek te gaan naar mogelijkheden en kansen om de ontwikkeling te stimuleren. Op zoek naar de zone van de naaste ontwikkeling binnen het leerstofaanbod. Wij brengen de onderwijsbehoeften van elk kind in kaart. Dit doen we door het opstellen van een groepsplan.

- ❖ *Een heldere en eenduidige zorgstructuur.*

Onze school heeft gekozen voor de 1-zorgroute als zorgstructuur. De 1-zorgroute sluit aan op onze visie op onderwijs en zorg. Het biedt een heldere, eenduidige en planmatige aanpak van zorg en onderwijs. Handelingsgericht werken staat hierbij centraal.

- ❖ *Inzet extra hulp zoveel mogelijk in de klas door de leerkracht binnen de sociale context.*

In het verleden werden (ook) op onze school deze kinderen enkele malen per week uit de klas gehaald om bij de remedial teacher te gaan werken. De laatste jaren hebben wij – en ook steeds meer andere scholen - die hulp buiten de klas langzaam verminderd. Tegelijkertijd hebben leerkrachten geleerd binnen de klas tijd vrij te maken om extra hulp te bieden (o.a. tijdens het zelfstandig werken). De leerkrachten kunnen voor de organisatie en de inhoud van die hulp een beroep doen op de deskundigheid van de intern begeleiders (IB'ers), een collega uit het speciaal basisonderwijs en medewerkers van Flexinos.

Kinderen uit de klas halen om ze extra te begeleiden lijkt heel mooi, maar er zitten volgens ons meer nadelen dan voordelen aan. Leren gebeurt immers het beste binnen een sociale context. Bovendien, als kinderen uit de klas gehaald

worden, missen ze weer lessen die op een of andere manier ingehaald moeten worden. Met andere woorden: je creëert een achterstand. Daar komt nog bij, dat kinderen met (leer)problemen het meest leren van een eenduidige uitleg en instructie. Uit ervaring is ons ook gebleken dat kinderen dingen die ze geleerd hebben in één-op-één-situatie, moeilijk kunnen toepassen in de klassikale situatie. Voor de groepsleerkrachten geldt, dat ze de ontwikkeling van kinderen die uit de klas gehaald worden, minder goed kunnen volgen. Ook in de vakliteratuur wordt al langere tijd gepleit om de extra hulp zoveel mogelijk binnen de klas aan te bieden.

❖ *De school als brede zorgschool*

Binnen de wet Passend Onderwijs werd het begrip 'zorgplicht' geïntroduceerd. Dit wil zeggen dat ieder schoolbestuur de verantwoordelijkheid heeft een passend onderwijszorg-arrangement aan te bieden aan iedere leerling die zich bij een school van dat schoolbestuur aanmeldt. Scholen worden aangezet tot heroverweging van de opvang van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. Onze school is een zogenaamde brede zorgschool. Een brede zorgschool vangt meerdere categorieën leerlingen met speciale onderwijsbehoeften op, bijvoorbeeld slechtzienden, kinderen met spraak- en taalmoelijkheden en leerlingen met ASS.

Een school met dit profiel vangt 2/3 van de geïndiceerde leerlingen op. (4%). Voor een school in het primair onderwijs omvat dat ook een groot deel van de huidige SBO-populatie. In het onderwijs ondersteuningsprofiel van onze school valt te lezen wat onder de basisondersteuning van onze school valt.

❖ *Samenwerking met ouders*

Ouders kennen hun kind als geen ander en kunnen de leerkracht en school waardevolle informatie verschaffen. De school wil samen werken met ouders op pedagogisch en organisatorisch gebied. Samen zoeken naar oplossingen voor problemen en samen het kind begeleiden in de ontwikkeling. Een goede communicatie is hierbij belangrijk.

❖ *Ondersteuning en coachen van leerkrachten*

De leerkracht doet ertoe. Bij het afstemmen van het onderwijs op de onderwijsbehoeften van de leerling is de leerkracht de beslissende factor. De leerkracht moet over voldoende competenties beschikken om dit te doen en als professional bereid zijn te reflecteren over zijn/haar aanbod en haar handelen. Het is daarom van belang dat de leerkracht zich gesteund voelt en mogelijkheid tot coaching krijgt wanneer dat nodig blijkt te zijn. Naast de ondersteuning die leerkrachten elkaar kunnen bieden zijn aan onze school 2 intern begeleiders (IB) verbonden Marlies Euler houdt zich voornamelijk bezig met de groepen 1 t/m 5 en Jorinde Jelles met de groepen 6 t/m 8. De IB'ers begeleidt de leerkrachten bij het uitvoeren van de zorgstructuur en volgt de voortgang.

2 Ondersteuningsstructuur

In dit hoofdstuk besteden we uitvoerig aandacht aan de organisatie van de ondersteuning en begeleiding op onze school.

Basisondersteuning

❖ Niveau 1: Dagelijkse ondersteuning in de groep

We streven naar optimale ontwikkeling voor de leerling binnen de mogelijkheden van de school. De leerkracht ontwerpt een groepsplan voor de vakgebieden technisch lezen, rekenen, spelling en begrijpend lezen volgens de cyclus 'handelingsgericht werken'. Tijdens de groepsbespreking wordt het groepsplan besproken, leerlingen geclusterd naar onderwijsbehoeften, worden afspraken gemaakt over de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht en kunnen leerlingen aangemeld worden voor de leerlingbespreking. Signalen van specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen worden besproken met de ouders en ib'er. Het leerstofaanbod komt voornamelijk uit de lesmethodes, eventueel aangevuld met extra oefenstof of verrijkings-/verdiepingsmateriaal.

❖ Niveau 2: Extra ondersteuning in de groep

De specifieke begeleiding start met een leerlingenbespreking tussen leerkracht, intern begeleider en de ouders. De leerlingenbespreking heeft als doel het verhelderen van de specifieke onderwijsbehoeften, vaststellen of de leerling een plaats in het groepsplan krijgt of een individueel hulplan, vaststellen of de leerling interne of externe begeleiding nodig heeft en vaststellen of bespreking in het ondersteuningsteam nodig is. De intern begeleider kan, met toestemming van ouders, intern onderzoek of een observatie uitvoeren om informatie te verkrijgen over de specifieke onderwijsbehoeften. Tevens kan gekozen worden om de leerlingen een bepaald zorgarrangement aan te bieden (bijvoorbeeld SOVA-training of Plusklas). Ouders zijn vrij om extern onderzoek te laten uitvoeren.

Sinds mei 2015 is er de mogelijkheid om aan de school toegekende lichte ondersteuningsmiddelen in te zetten voor kinderen die extra begeleiding nodig hebben binnen de groep. Hiertoe kan de onderwijsassistente ingezet worden op de voor het kind vastgestelde onderwijsbehoeften. Dit zal zoveel mogelijk binnen de groep, maar in sommige gevallen ook buiten de groep plaatsvinden.

Lichte ondersteuning

❖ Niveau 3: Speciale ondersteuning na interne of externe consultatie

De leerling wordt besproken in het intern of extern ondersteuningsteam. Het intern ondersteuningsteam bestaat in de basis uit de beide intern begeleiders, eventueel aangevuld met de taal- en/of rekencoördinator, hoogbegaafdheidsspecialist, gedragsspecialist of speltherapeute. Het extern ondersteuningsteam heeft dezelfde samenstelling aangevuld met professionals van buiten de school, bijvoorbeeld een orthopedagoog/psycholoog van Flexinos, consultatiegever van het SBO en de school-CJG'er (CJG = centrum jeugd en gezin). De bespreking heeft als doel tot een verklaring van het probleem te komen en duidelijkheid te krijgen over de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling. De leerkracht en intern begeleider informeren in ieder geval ouders voor- en achteraf van de ondersteuningsteam bespreking. Liever nog participeren de ouders in het proces en worden zij uitgenodigd voor het ondersteuningsteam bijeenkomst. Het extern zorgteam kan het besluit nemen om een beroep te doen op de middelen zware ondersteuning van het samenwerkingsverband. Er wordt dan door middel van het groeidocument een onderwijsarrangement aangevraagd voor de leerling.

Zware ondersteuning

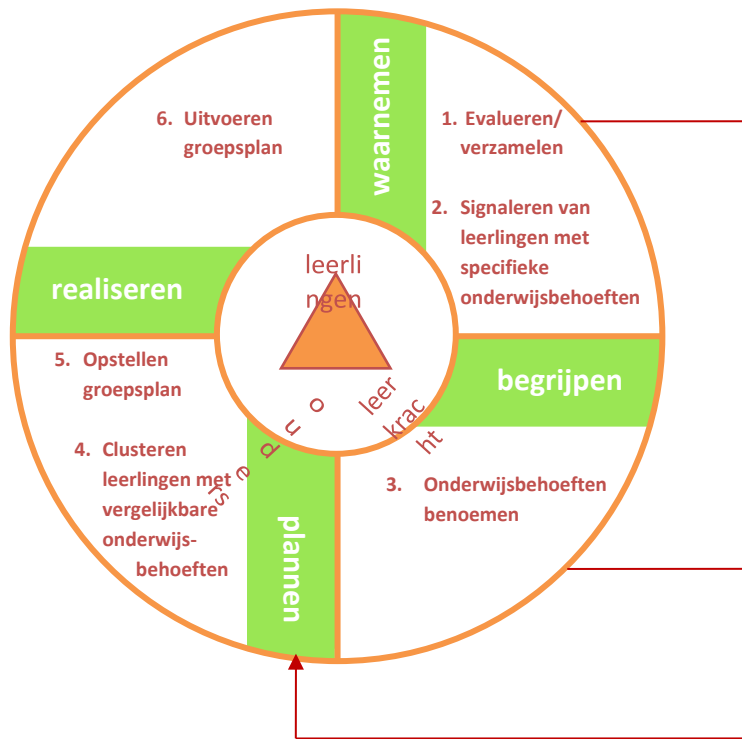
❖ Niveau 4: de externe begeleiding en verwijzing

Een leerling is meerdere malen besproken binnen het extern ondersteuningsteam, maar er blijkt meer nodig te zijn. De leerling blijft met inzet van extra ondersteuningsmiddelen vanuit het regionaalsamenwerkingsverband (RSV) op de eigen basisschool of verwijst naar een andere basisschool of vraagt een toelaatbaarheidsverklaring aan voor het SO of SBO. De ouders worden betrokken als partner-in-zorg bij bespreking. De kenmerken van het kind, de onderwijsbehoeften en de vorderingen worden vastgelegd in het groeidocument. Een OPP is opgesteld. Leerlingen met inzet van extra ondersteuningsmiddelen worden veelal begeleid door een ambulante begeleider van buiten de school. Er wordt bepaald welk(e) specifiek onderzoek/werkwijze gevolgd dient te worden tijdens een MDO waaraan alle betrokken partijen deelnemen.

De school kan een beperkt aantal onderzoeken laten uitvoeren. Het gaat dan om leerlingen die “vastlopen” in hun ontwikkeling en voor wie school en/of ouders niet direct een passende oplossing hebben. Aan deze onderzoeken – voor zover ze passen binnen het aan de school toegekende budget – zijn voor de ouders geen

kosten verbonden. De school bepaalt welke leerlingen op haar kosten worden onderzocht. De school heeft budget gereserveerd voor capaciteitenonderzoek. Overige onderzoeken worden via de huisarts of het CJG vergoed door de gemeente.

Op de volgende bladzijde wordt de zorgstructuur schematisch weergegeven.

Niveau 1: dagelijkse ondersteuning in de groep

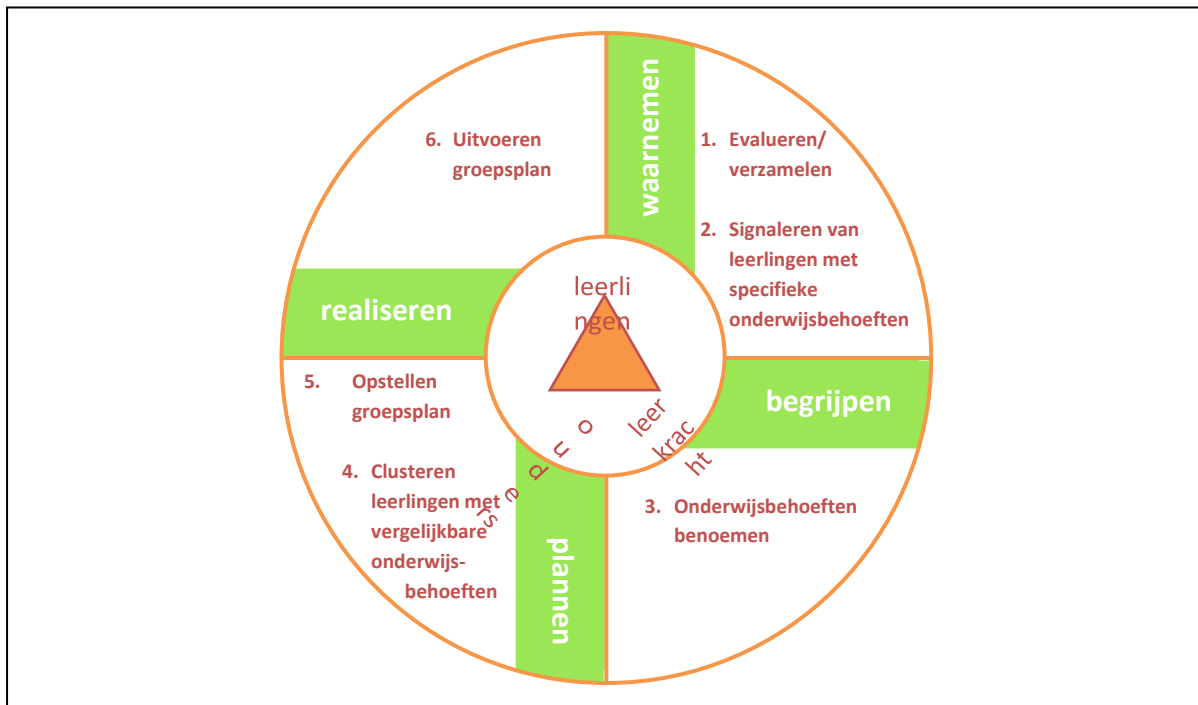
Leerlingen met een onderwijsvraag, de algemene onderwijsbehoeften

Bij het omgaan met verschillen tussen leerlingen wordt het werken met groepsplannen als insteek genomen. Een groepsplan omvat het geheel van voor een bepaalde periode schriftelijk vastgelegde aanwijzingen en richtlijnen voor het onderwijs aan een groep leerlingen, op basis van informatie over de onderwijsbehoeften van de leerlingen, waarmee de leerkracht bepaalde leer- en opvoedingsdoelen binnen een zeker tijdsbestek wil realiseren. Het groepsplan richt zich op alle leerlingen uit een groep. (Clijsen, 2007)

Twee keer per schooljaar wordt er door de leerkracht van groep 3-8 een groepsplan gemaakt voor de vakgebieden rekenen, spelling en technisch lezen aanpak 1. Voor technisch lezen maakt de leerkracht gebruik van de toetsite behorende bij de methode Veilig leren lezen of Estafette waaruit drie aanpakken volgens convergente differentiatie komen. De groepsplannen worden opgesteld volgens de cyclus 'handelingsgericht werken'. De cyclus bestaat uit 4 fasen: waarnemen, begrijpen, plannen en realiseren. De volgende stappen worden doorlopen:

- 👉 In de fase van het 'waarnemen' worden in 1-zorgroute twee stappen gezet:
 - Stap 1 Verzamelen van gegevens over leerlingen in het groepsoverzicht en op basis hiervan evalueren van het vorig groepsplan.
 - Stap 2 Preventief en proactief signaleren van leerlingen die de komende periode extra aandacht nodig hebben.
- 👉 In de fase van het 'begrijpen' wordt in 1-zorgroute de volgende stap gezet:
 - Stap 3 Benoemen van de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- 👉 In de fase van het 'plannen' worden in 1-zorgroute de volgende stappen gezet:
 - Stap 4 Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften.
 - Stap 5 Opstellen van een groepsplan.
- 👉 In de fase van het 'realiseren' wordt in 1-zorgroute de volgende stap gezet:
 - Stap 6 Uitvoeren van het groepsplan.

Ouders kunnen tijdens de 10-minutengesprekken of een individuele afspraak op de hoogte gebracht worden van het groepsplan met betrekking tot hun zoon of dochter.

Stap 1: Verzamelen van gegevens over leerlingen in het leerlingoverzicht en op basis hiervan evalueren van het vorig groepsplan.

De eerste stap in de cyclus handelingsgericht werken kent twee doelen:

- Verzamelen van actuele gegevens over leerlingen in een leerlingoverzicht.
- Evalueren van het vorig groepsplan op basis van de verzamelde gegevens.

De leerkracht voert de meeste recente gegevens van alle kinderen uit de groep in een leerlingoverzicht in. Er worden leerlingoverzichten ingevuld voor rekenen, spelling en begrijpend lezen, sociaal-emotionele ontwikkeling, het gedrag, de taakaanpak, de werkhouding en de motivatie van leerlingen.

In het leerlingoverzicht kunnen de volgende actuele gegevens opgenomen worden:

- Observaties;
- Analyses van het werk;
- Informatie van ouders;
- Relevantie gegevens sociaal-emotionele ontwikkeling;
- Leerstoornissen.

Het vorige groepsplan wordt geëvalueerd aan de hand van de verzamelde gegevens. Hiermee wordt bepaald of de leerlingen de gestelde doelen bereikt hebben en/of ze geprofiteerd hebben van de gekozen aanpak en het onderwijsaanbod.

Stap 2: Signaleren van leerlingen die extra aandacht nodig hebben.

De volgende stap in de cyclus handelingsgericht werken is het signaleren van leerlingen die extra aandacht nodig hebben. De volgende criteria hanteren wij voor het signaleren van leerlingen die extra aandacht nodig hebben:

- Leerlingen met een leerachterstand of leerstoornis;
- Leerlingen met een leer- en ontwikkelingsvoorsprong;
- Leerlingen met een eigen leerstijl.

Signalering gebeurt niet alleen reactief, maar ook proactief. Door vooruit te kijken kunnen cruciale leermomenten en mijlpalen uit de leerlijn de komende periode aan de orde komen.

Stap 3: Benoemen van onderwijsbehoeften van leerlingen.

In stap 3 van de cyclus handelingsgericht werken benoemt de leerkracht in de onderwijsbehoeften van de leerlingen, met in het bijzonder aandacht voor leerlingen die in de vorige stap gesignaleerd zijn. Bij het benoemen van de onderwijsbehoeften van een kind zegt de leerkracht altijd iets over *de doelen* die je de komende periode voor dit kind nastreeft en wat dit kind *nodig heeft* om deze doelen te bereiken. Alleen de onderwijsbehoeften van de gesignaleerde kinderen worden benoemd. De positieve kwaliteiten en stimulerende factoren zijn uitgangspunt voor het benoemen van de onderwijsbehoeften. Bij het benoemen van de onderwijsbehoeften wordt steeds gezocht naar de zone van de naaste ontwikkeling.

Na stap 3 van de cyclus handelingsgericht werken volgt de groepsbespreking samen met de intern begeleider. In de groepsbespreking bespreekt de intern begeleider met de leerkracht de wijze waarop de kinderen geclusterd kunnen worden, welke clustering voor deze leerkracht haalbaar is en welke maatregelen de leerkracht in haar klassenmanagement kan nemen om de gekozen clustering uit te voeren.

Stap 4: Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften

In deze stap van de cyclus handelingsgericht werken clustert de leerkracht vervolgens kinderen met vergelijkbare onderwijsbehoeften, zodanig dat de kinderen van en met elkaar leren. Om een subgroep te maken zijn de volgende items relevant:

- Welke kinderen hebben vergelijkbare onderwijsbehoeften?
- Hoe kan ik deze kinderen clusteren op een manier die zoveel mogelijk tegemoetkomt aan hun behoeften en tegelijk haalbaar is qua klassenmanagement?
- Hoe kan ik deze kinderen clusteren zodat zij op interactieve manier van en met elkaar leren?

De indeling in subgroepjes die een leerkracht maakt is flexibel, niet voor altijd en niet voor elke activiteit. Na elke cyclus wordt in de groepsbespreking het clusteren van de leerlingen opnieuw kritisch bekeken en heroverwogen.

Voornamelijk wordt gewerkt volgens een convergent differentiatie-model, maar er wordt ook gewerkt met minimumdoelen en extra doelen. Differentiatie is voornamelijk gericht op wat de leerlingen nodig hebben om de doelen te bereiken. De volgende differentiatievormen worden op school gehanteerd:

- Differentiatie naar instructie, bijvoorbeeld extra instructie of pre-teaching.
- Differentiatie naar leerstof en doelen, bijvoorbeeld minimumprogramma of verrijkingsstof.
- Differentiatie naar tempo/tijd, bijvoorbeeld langer of korter werken aan een taak.
- Differentiatie naar toetsing en beoordeling, bijvoorbeeld mondelinge afname.

Het aanbieden van meer instructie- en leertijd in de klas wordt georganiseerd en in het rooster gepland. Hiervoor wordt zelfstandig werken gepland in het rooster en wordt gebruik gemaakt van de zelfstandig werklessen in de methode. De leerkrachten maken tijdens de lessen gebruik van het directe instructiemodel. Per vakgebied geeft de methode aan wanneer de zelfstandig werklessen zijn. Gemiddeld drie keer per week.

Stap 5: Opstellen van het groepsplan

In de fase van plannen wordt de volgende stap gezet in het handelingsgericht werken: het opstellen van het groepsplan. Een groepsplan omvat het geheel van voor een bepaalde periode schriftelijk vastgelegde aanwijzingen en richtlijnen voor het onderwijs aan een groep leerlingen, op basis van informatie over de onderwijsbehoeften van de leerlingen, waarmee de leerkracht beoogt bepaalde leer- en opvoedingsdoelen binnen een zeker tijdbestek te realiseren. Twee keer per jaar wordt een groepsplan opgesteld. De looptijd is maximaal 5 maanden. Hiervoor wordt elk jaar een zorgkalender opgesteld door de intern begeleiders.

Het groepsplan wordt gemaakt in het digitale leerlingvolgsysteem ParnasSys. Componenten in het groepsplan zijn:

- Doelen; aan de hand van de leerlijn of methode van een vakgebied worden de doelen voor de komende periode vastgesteld. De doelen voor de hele groep worden nader gespecificeerd, aangescherpt of aangevuld voor de subgroepjes.
- Inhoud; wat aan de hele groep, subgroepjes en/of individuele leerlingen wordt aangeboden om de doelen te bereiken. Voor subgroepjes of individuele leerlingen wordt naast het basisaanbod aangegeven welke aanvullende of alternatieve leerstof aangeboden wordt, bijvoorbeeld extra programma's, herhalingsstof, extra leermiddelen, software op de computer of verdiepings- en verrijkingsstof.
- Aanpak/methodiek; hoe leerstof wordt aangeboden, rekening houdend met de leerstijlen van leerlingen.
- Organisatie; de leerkracht geeft aan hoe vaak per week subgroepjes worden begeleid en instructie krijgen en hoe dit georganiseerd wordt.
- Uitvoering en evaluatie.

Stap 6: Uitvoeren van het groepsplan

De laatste stap in de cyclus handelingsgericht werken is de stap van het uitvoeren van het groepsplan in de fase realiseren. Uitvoering vindt plaats in de afgesproken periode (duur van de cyclus). Op basis van waarneming en reflectie past de leerkracht het groepsplan zonedig aan. Afgeleid van het groepsplan maakt de leerkracht een dag- of weekplanning, waardoor de leerkracht het opgestelde groepsplan actief blijft gebruiken bij de planning van zijn/haar onderwijs. Als het groepsplan afgerond en in de groepsbespreking geëvalueerd is, wordt het groepsplan bewaard in het schooldossier (ParnasSys).

Niveau 2: extra ondersteuning in de groep

Leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte.

Binnen de cyclus 'handelingsgericht werken' neemt de groepsbespreking een belangrijke plaats in. Toch kan het nodig zijn dat één of meerdere leerlingen apart besproken moeten worden. Hiervoor kunnen leerkrachten, na overleg met ouders, de leerling aanmelden voor de leerlingbespreking. De leerlingenbespreking heeft een aantal doelen:

- Verhelderen van de specifieke onderwijsbehoefte van de aangemelde leerling. Dit kan gebeuren door het uitvoeren van intern diagnostisch onderzoek, observatie of coachingsgesprek door de intern begeleider in samenwerking met ouders en leerkrachten.
- Vaststellen hoe de leerkracht in het groepsplan of in een individueel hulplan aan deze onderwijsbehoefte tegemoet kan komen.
- Vaststellen of en waarbij de leerkracht intern of extern begeleiding nodig heeft. Eventueel kan een zorgarrangement aangeboden worden (bijvoorbeeld SOVA-training) of kan lichte ondersteuning ingezet worden.

De hulp aan leerlingen die extra zorg behoeven, wordt in principe binnen de klas gegeven door de groepsleerkracht of door de onderwijsassistente onder begeleiding van de leerkracht. Die is de eerstverantwoordelijke voor zijn leerlingen. De leerkracht krijgt begeleiding en ondersteuning van de IB'ers. In overleg met ouders, leerkracht en intern begeleider kan bepaald worden dat intern diagnostisch onderzoek nodig is om de specifieke onderwijsbehoefte in kaart te brengen. Het onderzoek wordt uitgevoerd volgens de cyclus handelingsgerichte diagnostiek. De IB'er of de taal- of rekencoördinator voert ook het intern diagnostisch onderzoek uit en geven van daaruit handreikingen aan de groepsleerkracht. In een enkel geval kan het noodzakelijk zijn dat de IB'er of reken- of taalcoördinator gedurende een beperkte tijd toch een kind buiten de klas begeleidt dit mede om de diagnose helderder te krijgen en de handelingsaanwijzingen te kunnen aanscherpen. Alle handelingen hebben uiteindelijk als doel de leerling terug te plaatsen in het groepsplan. Indien blijkt dat er meer nodig is of meer aan de hand is wordt de leerling doorverwezen naar het intern ondersteuningsteam. De ouders kunnen eventueel uitgenodigd worden om deel te nemen aan de leerlingbespreking. Er volgt in ieder geval een gesprek na de leerlingbespreking.

Als er vermoedens zijn van dyslexie en het kind in aanmerking komt voor zorgniveau 3 op gebied van technisch lezen (zie bijlage 13 Samenwerkingsafspraken EED), zal het kind door de IB'er of de onderwijsassistente onder super visie van de IB'er buiten de groep begeleid worden voor een periode van 10/12 weken. Na deze periode kan wel of geen indicatie aangevraagd worden, afhankelijk van de leesresultaten.

Niveau 3: de lichte ondersteuning

De leerling wordt besproken in het intern of extern ondersteuningsteam. Het intern ondersteuningsteam bestaat in de basis uit de beide intern begeleiders, eventueel aangevuld met de taal- en/of rekencoördinator, gedragspecialist of speltherapeute. Het extern ondersteuningsteam heeft dezelfde samenstelling aangevuld met professionals van buiten de school, bijvoorbeeld een orthopedagoog/psycholoog van Flexinos, consultatiegever van het SBO en de school-CJG'er (CJG = centrum jeugd en gezin). De bespreking heeft als doel tot een verklaring van het probleem te komen en duidelijkheid te krijgen over de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling. De leerkracht en internbegeleider informeren in ieder geval ouders voor- en achteraf van de ondersteuningsteam bespreking. Liever nog participeren de ouders in het proces en worden zij uitgenodigd voor het ondersteuningsteam bijeenkomst. Het extern zorgteam kan het besluit nemen om een beroep te doen op de middelen zware ondersteuning van het samenwerkingsverband.

Het ondersteuningsteam van onze school bestaat uit de volgende vaste leden:

- 👉 De intern begeleiders (IB'ers; Marlies Euler en Jorinde Jelles);
- 👉 De consultatiegever van de SBO- voorziening (CC-er; Marlies Vermeulen). De consultatiegever SBO observeert leerlingen en adviseert naar aanleiding daarvan de leerkracht.
- 👉 De orthopedagoog van Flexinos (Esther Feenstra). De orthopedagoog geeft advies en biedt consultaties en onderzoeken aan.
- 👉 School CJG'er Anne Soons.

De adviezen vanuit het ondersteuningsteam worden in principe altijd meegenomen in een individueel hulplan, het groepsplan of het groeidocument.

Naast de overleggen van het extern ondersteuningsteam voeren beide IB'ers regelmatig overleg met het managementteam tijdens de DTC-vergaderingen. Tijdens deze bijeenkomsten overleggen de IB'ers met directie en de beide bouwteamcoördinatoren over allerlei zaken die de leerlingenzorg betreffen. Het gaat dan meestal om praktische uitwerkingen van eerder genomen besluiten en het monitoren van in gang gezette processen.

Niveau 4: de zware ondersteuning

Een leerling is meerdere malen besproken binnen het extern ondersteuningsteam, maar er blijkt meer nodig te zijn. De leerling blijft met inzet van extra ondersteuningsmiddelen vanuit het samenwerkingsverband (SWV) op de eigen basisschool of verwijst naar een andere basisschool of vraagt door middel van het groeidocument een toelaatbaarheidsverklaring aan voor het SO of SBO. De ouders worden betrokken als partner-in-zorg bij bespreking. Leerlingen met inzet van extra ondersteuningsmiddelen worden veelal begeleid door een ambulante begeleider van buiten de school. Er wordt bepaald welk(e) specifiek onderzoek/werkwijze gevolgd dient te worden.

De school kan een beperkt aantal onderzoeken laten uitvoeren. Het gaat dan om leerlingen die “vastlopen” in hun ontwikkeling en voor wie school en/of ouders niet direct een passende oplossing hebben. Aan deze onderzoeken – voor zover ze passen binnen het aan de school toegekende budget – zijn voor de ouders geen kosten verbonden. De school bepaalt welke leerlingen op haar kosten worden onderzocht. De school heeft budget gereserveerd voor capaciteitenonderzoek. Overige onderzoeken worden via de huisarts of CJG vergoed door de gemeente.

Verwijzing naar een andere basisschool, speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs

Als we moeten constateren dat een leerling extra ondersteuning nodig heeft en de school kan die ondersteuning zelf niet bieden, gaat de school in overleg met de ouders. In dat gesprek geeft de school aan of er een reguliere school is die wel een passend programma kan bieden en zo ja, welke school dit is. Dit kan een school binnen het eigen samenwerkingsverband zijn, maar dat is niet verplicht. De school heeft hiermee nog niet aan de volledige zorgplicht voldaan. De school van aanmelding moet op basis van het gesprek met de ouders een voorstel doen voor plaatsing op een andere reguliere school of een school voor speciaal onderwijs. Deze school moet plek hebben en bereid zijn om de leerling toe te laten. Het is dan aan de ouders om hun kind vervolgens op die school in te schrijven. Pas op dat moment gaat de zorgplicht over naar de nieuwe school. Zijn ouders het niet eens met het voorgestelde aanbod, dan kunnen zij bezwaar aantekenen bij het bevoegd gezag van de (eerste) school of de tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering om een oordeel vragen. Of ze kunnen besluiten om hun kind bij een andere school aan te melden. Deze nieuwe school krijgt dan de zorgplicht.

Een voorwaarde voor plaatsing in het speciaal basisonderwijs (sbo) of (voortgezet) speciaal onderwijs (v)so is dat het samenwerkingsverband daarmee instemt. In dat geval krijgt de leerling een toelaatbaarheidsverklaring (tlv). In het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband staat in de vorm van processen en criteria beschreven welke leerlingen in aanmerking komen voor plaatsing in het sbo en (v)so. Om te beoordelen of een leerling een tlv krijgt, vraagt het samenwerkingsverband in elk geval advies aan deskundigen. Bij een positief besluit geef het samenwerkingsverband een tlv af. Daarop staat het nummer van het samenwerkingsverband, van de toelaatbaarheidsverklaring, de start- en einddatum en het bekostigingsniveau (laag/midden/hoo). Verder gelden de volgende voorwaarden:

Het bevoegd gezag van de school van aanmelding vraagt de tlv aan. Dit is dus niet de verantwoordelijkheid van de ouders. Voor het sbo is dit een school voor basisonderwijs of sbo-school. Voor een tlv voor het vso, is dit een school voor voortgezet onderwijs of een vso-school.

De school en ouders kunnen bij het samenwerkingsverband bezwaar aantekenen tegen het besluit van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband moet zich dan door de bezwaaradviescommissie van het samenwerkingsverband laten adviseren. Als het samenwerkingsverband geen tlv afgeeft, moet de school waar de leerling is aangemeld of geplaatst op zoek naar een andere passende plek voor de leerling. De zorgplicht blijft dan bij de aanmeldingsschool of de school waar de leerling al zit.

Het samenwerkingsverband bepaalt of een leerling in aanmerking komt voor de plaatsingen in het speciaal (basis)onderwijs. Deze leerling krijgt een toelaatbaarheidsverklaring (tlv). De school vraagt een TLV aan door middel van het invullen van het groeidocument en het opstellen van een ontwikkelingsperspectief. Hierin staat welke ondersteuning en begeleiding de leerling krijgt en wat het verwachte uitstroomniveau is.

Voor het inschakelen van extra ondersteuning werkt het samenwerkingsverband met de 'triade' basisschool, ouders en speciaal (basis)onderwijs. De triade doet de inhoudelijke beoordeling, het samenwerkingsverband controleert of alle partijen de gekozen oplossing dragen.

Er zijn 4 verschillende toelaatbaarheidsverklaringen:

- SBO
- SO cluster 2
- SO cluster 3
- SO cluster 4

Basisschool, ouders en so/sbo komen in overleg tot een gezamenlijke oplossing voor de benodigde ondersteuning. Het kan gaan om extra ondersteuning op de basisschool of een tijdelijke plaatsing op het so of sbo. Het uitgangspunt is de oplossing op de werkvloer die samen met ouders, leerkrachten en leerlingen wordt uitgevoerd.

Leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) kunnen met extra ondersteuning naar een basisschool gaan of instromen in het speciaal (basis)onderwijs (s(b)o). Een plaatsing in het speciaal onderwijs is altijd tijdelijk. Er wordt direct gekeken naar de mogelijkheden voor terugplaatsing in het regulier onderwijs.

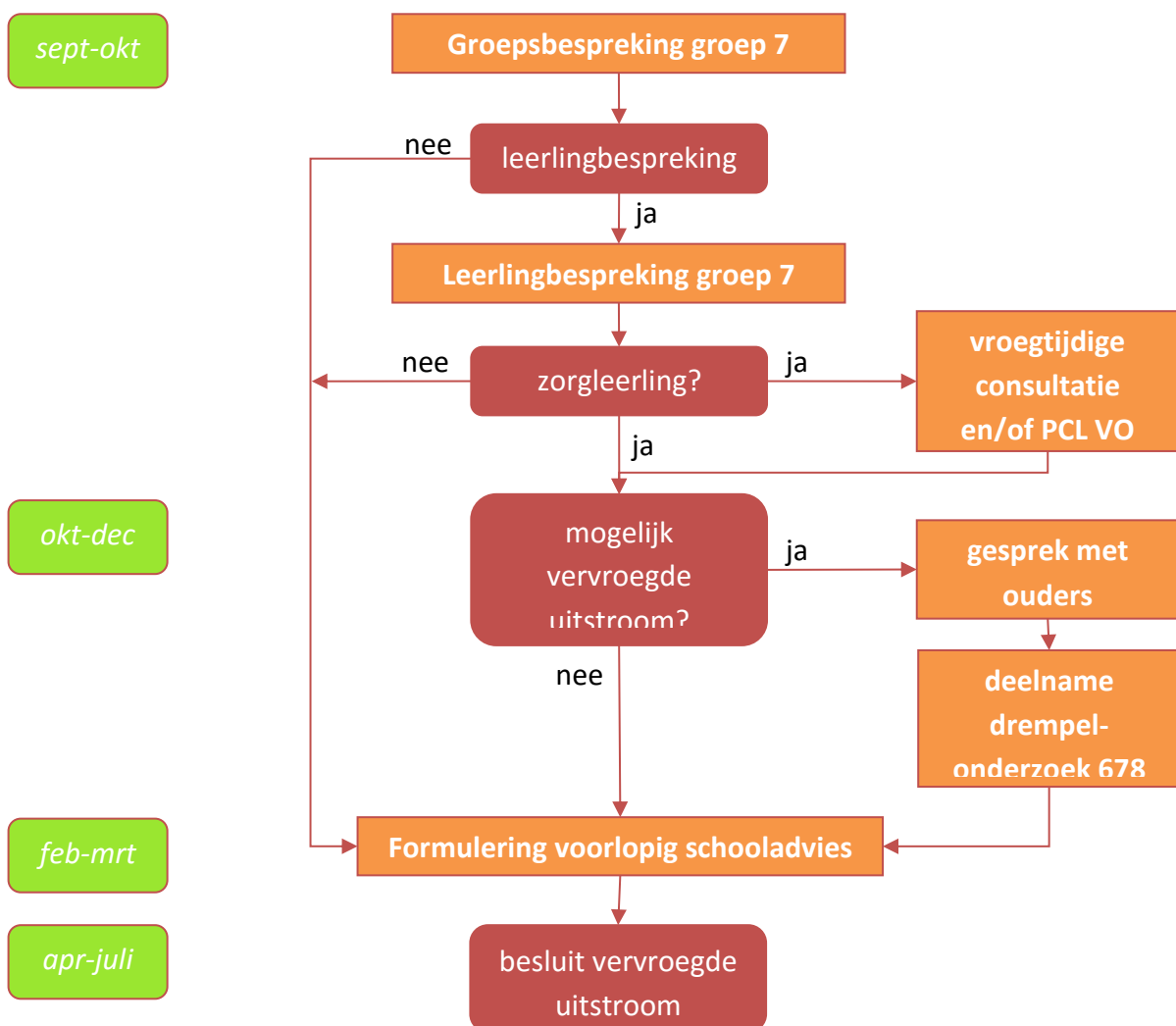
Het samenwerkingsverband geeft een TLV af voor leerlingen waarvan vanuit de zorg bekend is dat ze extra ondersteuning nodig hebben. Daarmee kan de leerling met extra ondersteuningsmiddelen naar de basisschool, naar het so of het sbo. Als de leerling start op het so of sbo, kan hij altijd doorstromen naar een reguliere basisschool. De extra middelen

verhuizen in dit geval met de leerling mee. Gaat een leerling naar een reguliere basisschool, dan krijgt de basisschool gedurende de basisschoolperiode extra middelen bovenop de reguliere ondersteuningsmiddelen. De leerling kan met de TLV altijd tussentijds naar het sbo of so. De extra middelen verhuizen ook in dat geval met de leerling mee.

Indien ouders melden dat hun kind naar een andere basisschool gaat vanwege verhuizing of een andere reden, stelt de groepsleerkracht een onderwijskundig rapport op. Hij stuurt dit samen met de gegevens uit het leerlingvolgsysteem naar de nieuwe school. De ouders krijgen een kopie hiervan.

Verwijzing naar het voortgezet onderwijs leerwegondersteuning

Als een leerling aan het einde van groep 7 in totaal 8 jaar basisonderwijs heeft gehad, kan in uitzonderlijke gevallen besloten worden de leerling aan te melden voor het voortgezet onderwijs. Dit gebeurt alleen als ouders én school van mening zijn dat groep 8 voor hem een te grote belasting zal zijn. Verkort stroomdiagram voor voortgezet onderwijs:

Literatuurlijst

Clijsen, A. (2007). *Handreiking 1-zorgroute voor leerkrachten en intern begeleiders in het primair onderwijs*. 's-Hertogenbosch: WSNS plus en KPC Groep.

Franke, R., & e.a. (2010). *Uitgaan van diversiteit: co-teaching*. Gorinchem: Net zo druk Gorinchem.

Jeninga, J. (2008). *Professioneel omgaan met gedragsproblemen*. Baarn: HB Uitgevers.

LBIB. (2010). *De beroepsstandaard voor de intern begeleider*. Prinsenbeek: Drukkerij Wilco Amersfoort.

Pameijer, N., & Beukering van, T. (2008). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor de interne begeleider*. Leuven: Uitgeverij Acco.

Bijlagen

Cyclus handelingsgericht werken (0-lijn)

Stap 1: Verzamelen van gegevens over leerlingen in het leerlingoverzicht en op basis hiervan evalueren van het vorig groepsplan

Doel	Nodig
<ul style="list-style-type: none">- Verzamelen van actuele gegevens over leerlingen in een leerlingoverzicht.- Evalueren van het vorig groepsplan op basis van de verzamelde gegevens.	<ul style="list-style-type: none">o Methodeonafhankelijke toetsen;o Methodegebonden toetsen;o Observaties;o Analyses van het werk;o Gesprekken met kinderen en ouders;o Relevantie gegevens sociaal-emotionele ontwikkeling;o Leerstoornissen. Vorig groepsplan.

Stap 2: Signaleren van leerlingen die extra aandacht nodig hebben.

Doel	Nodig
<ul style="list-style-type: none">- Signaleren van leerlingen die de komende periode extra aandacht nodig hebben.	Leerlingoverzicht Criteria voor signaleren: <ul style="list-style-type: none">o Leerlingen met een leerachterstand of leerstoornis;o Leerlingen met een leer- en ontwikkelingsvoorsprong;o Leerlingen met een eigen leerstijl.

Stap 3: Benoemen van onderwijsbehoeften van leerlingen.

Doel	Nodig
<ul style="list-style-type: none">- Benoemen van (specifieke) onderwijsbehoeften van leerlingen met in het bijzonder aandacht voor leerlingen die gesignaleerd zijn.	<ul style="list-style-type: none">o Leerlingoverzichto Doelen: leerlijnen uit de methode.o Overzicht op variaties in instructie, leerstof, methodieken, etc.

Groepsbespreking

Stap 4: Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften

Doel	Nodig
<ul style="list-style-type: none">- Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften.- Klassenmanagement aanpassen.	<p>De volgende differentiatievormen worden op school gehanteerd:</p> <ul style="list-style-type: none">○ Differentiatie naar instructie, bijvoorbeeld extra instructie of pre-teaching.○ Differentiatie naar leerstof en doelen, bijvoorbeeld minimumprogramma of verrijkingsstof.○ Differentiatie naar tempo/tijd, bijvoorbeeld langer of korter werken aan een taak.○ Differentiatie naar toetsing en beoordeling, bijvoorbeeld mondelinge afname. <p>Het aanbieden van meer instructie- en leertijd in de klas wordt georganiseerd en in het rooster gepland. Hiervoor wordt zelfstandig werken ingepland in het rooster en wordt gebruik gemaakt van de zelfstandig werklessen in de methode.</p>

Stap 5: Opstellen van het groepsplan

Doel	Nodig
<ul style="list-style-type: none">- Ontwerpen van een groepsplan op basis van de onderwijsbehoeften van de leerlingen en de gekozen clustering.	<p>Leerlingoverzicht. Clustering van de leerlingen. ParnasSys.</p>

Stap 6: Uitvoeren van het groepsplan

Doel	Nodig
<ul style="list-style-type: none">- Uitvoeren van het groepsplan, waarbij de leerkracht, afgeleid van het groepsplan, een dag- of weekplanning maakt.- Observatie van de vorderingen van de leerlingen en van de resultaten van het aanbod en de aanpak uit het groepsplan.	<p>Groepsplan. Dag- en/of weekplanning.</p>

Stroomschema vervroegd naar het voortgezet onderwijs

